

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОЇ АКТИВНОСТІ ТА ЗАЙНЯТОСТІ МОЛОДІ В УКРАЇНІ

Савина І. В.¹, Семенова К. Д.²

1 – студент, кафедра статистики,

2 – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Савина І. В., Семенова К. Д. Статистичний аналіз економічної активності та зайнятості молоді в Україні. У статті проведений аналіз основних показників, які характеризують стан економічної активності та зайнятості молоді. Виявлено негативні тенденції зміни показників на молодіжному ринку праці за досліджуваний період. Запропоновані шляхи підвищення рівня економічної активності та зайнятості молоді в Україні.

Ключові слова: молодь, економічна активність, зайнятість молоді, ринок праці, ринковий механізм.

Савина І. В., Семенова Е. Д. Статистический анализ экономической активности и занятости молодежи в Украине. В статье проведен анализ основных показателей, характеризующих состояние экономической активности и занятости молодежи. Выявлены негативные тенденции изменения показателей на молодежном рынке труда за исследуемый период. Предложены пути повышения уровня экономической активности и занятости молодежи в Украине.

Ключевые слова: молодежь, экономическая активность, занятость молодежи, рынок труда, рыночный механизм.

Savyna I. V., Semenova E. D. Statistical analysis of economic activity and youth employment in Ukraine. The article analyzes the main indicators characterizing the state of economic activity and employment of young people. Negative tendencies of indicators change in the youth labor market for the period under study were revealed. The ways of increasing the level of economic activity and employment of youth in Ukraine are suggested.

Keywords: youth, economic activity, youth employment, labor market, market mechanism.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Савина, І. В. Статистичний аналіз економічної активності та зайнятості молоді в Україні [Текст] / І. В. Савина, К. Д. Семенова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 3. Частина І – Одеса, ОНЕУ. – 2017. – С. 35 – 40.

Актуальність. На сьогодні дуже важливим є дослідження зайнятості молоді, оскільки її активна економічна поведінка впливає практично на всі сектори економіки як окремого регіону, так і країни в цілому, і є одним з основних джерел її розвитку. А рівень зайнятості молоді в Україні протягом останніх років знижується.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми зайнятості молоді на ринку праці та розробка пропозицій щодо їх вирішення є одним з найважливіших напрямків роботи вчених. Питаннями зайнятості молоді займається багато вчених, таких як: Покришук В. О., Карякіна І. Є., Грішнова О. А., Лібанова Е. М., Колот М. А., Суркова З. В., Щотова Ю. М., Мутяк М. С. та інші. Автори підіймали досить важливі питання сфери молодіжної зайнятості і зробили вагомий внесок у вирішенні деяких питань. У сучасних умовах розвитку країни проблема зайнятості населення вимагає постійного моніторингу ситуації, у першу чергу з молодіжною зайнятістю, та пошуку шляхів вирішення проблем.

Мета дослідження. На основі наявних статистичних даних проаналізувати стан економічної активності та зайнятості молоді в Україні, визначити тенденції їх розвитку і здійснити пошук шляхів подолання досліджуваної проблеми.

Виклад основного матеріалу. Ринок праці – це невід’ємна складова ринкової економіки, сфера купівлі-продажу робочої сили, яка забезпечує життєдіяльність економіки. Вона залежить від багатьох факторів системи соціально-трудових відносин. Суб’єктами ринку праці виступають «споживачі» робочої сили та «постачальники» – працездатні особи, які з метою задоволення особистих потреб пропонують свою працю на ринку за ціною, що визначається відповідно до кон’юнктури і відображається в заробітній платі. Тому основними об’єктами статистичного дослідження стану ринку праці виступають категорії економічно активного і зайнятого населення.

За роки частка економічно активного населення України щороку зменшувалася. Дані Державної служби статистики України про економічну активність населення за 2012 – 2015 рр. представлені в таблиці 1.

З таблиці 1 видно, що кількість економічно активного населення України у 2016 році, порівняно з 2012 роком зменшилась на 13,9% (2896,1 тис. осіб), у тому числі економічно активної молоді у віці 15-34 років – на 17,6% (1401,9 тис. осіб). Найбільше зменшилась кількість економічно активної молоді у віці 15-24 років, а саме на 35,1%, на другому місці вікова категорія 25-29 років – 18,1%, а чисельність економічно активного населення у віці 30-34 років зменшилась на 2,3%. У 2016 році порівняно з 2015 роком кількість економічно активної молоді зменшилась на 0,8% внаслідок скорочення чисельності економічно-активного населення вікових груп 15-24 та 25-39 на 8,1% та 5,1% відповідно, а у всіх інших вікових категоріях відбулось збільшення чисельності економічно активного населення.

Динаміка кількості економічно активного населення України
за 2012-2016 рр.

Показники	Роки					2016 р. до 2012р., %	2016 р. до 2015р., %
	2012	2013	2014	2015	2016		
Усе економічно активне населення у віці 15-70 років, тис. осіб	20851,2	20824,6	19920,9	18097,9	17955,1	86,1	99,2
у т.ч. за віковими групами:							
15-24	2285,7	2101,1	1952,1	1615,7	1484,3	64,9	91,9
25-29	2971,9	2963,3	2882,6	2563,8	2433,5	81,9	94,9
30-34	2695,2	2761,8	2819,9	2609,6	2633,1	97,7	100,9
35-39	2671,5	2689,8	2658,7	2438,4	2461,0	92,1	100,9
40-49	5074,2	5051,6	4923,5	4529,9	4541,7	89,5	100,3
50-59	4067,3	4172,8	3963,3	3699,8	3750,0	92,2	101,4
60-70	1085,4	1084,2	720,8	640,7	651,5	60,0	101,7

Джерело: [1; 2]

Для того щоб переконатися, наскільки складною проблемою для економіки країни є рівень економічної активності молоді, проаналізуємо її питому вагу в загальній кількості економічно активного населення. Інформація представлена в таблиці 2.

Таблиця 2

Питома вага економічно активної молоді в загальній кількості економічно активного населення в Україні за 2012-2016 рр.

Вікові групи молоді	Питома вага економічно активної молоді, %				
	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.
15-24	11,0	10,1	9,8	8,9	8,3
25-29	14,3	14,2	14,5	14,2	13,6
30-34	12,9	13,3	14,2	14,4	14,7
15-34	38,1	37,6	38,4	37,5	36,5

Джерело: [1; 2]

Дані таблиці 2 свідчать, що у 2016 році питома вага економічно активної молоді у віці 15-34 років у загальній кількості економічно активно-

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

го населення України становила 36,5%. При цьому у 2016 р. порівняно з 2012 р. частка економічно активної молоді у віці 15-24 років скоротилася на 2,7 в.п., у віці 25-29 років – на 0,7 в.п., у віці 30-34 років збільшилась на 1,8 в.п. За 2015 рік відбулось зменшення частки економічно активної молоді на 1 в.п.

Для оцінки економічної активності важливо знати, як змінюється цей показник в динаміці, наскільки він великий чи малий стосовно усього населення країни. Для цього застосовується показник рівня економічної активності населення, який розраховується як співвідношення чисельності економічно активного населення конкретної вікової групи і загальної чисельності населення даної вікової групи. Динаміка даного показника представлена в таблиці 3.

Таблиця 3

Рівень економічної активності молоді в Україні за 2012-2016 рр.

Показники	Роки				
	2012	2013	2014	2015	2016
Усе економічно активне населення у віці 15-70 років, %	64,5	64,9	62,4	62,4	62,2
у тому числі молодь у віці:					
15-24	40,6	39,1	38,4	36,3	35,1
24-29	81,6	80,9	80,5	80,8	79,0
30-34	83,5	83,9	82,6	82,3	82,0
35-39	85,6	86,6	84,8	85,2	85,2
40-49	85,3	85,8	84,6	85,0	84,7
50-59	65,4	66,9	63,2	65,9	67,3
60-70	24,0	23,9	15,5	14,5	14,3

Джерело: [1; 2]

Проаналізувавши дані таблиці 3 бачимо, що за 2013-2016 рр. рівень економічно активного населення країни зменшився на 2,3 в.п., у тому числі рівень економічно-активної молоді у віці 15-24 років зменшився на 5,5 в.п, у віці 24-29 років – на 2,6 в.п., а у віці 30-34 років – на 1,5 в.п. Бачимо що найменший рівень економічної активності спостерігається у вікової групи 15-24 років. Це пояснюється тим, що в такому віці більшість молоді ще навчається у школах та вищих навчальних закладах і не має можливості або потреби працювати.

На сучасному етапі розвитку економіки невпинно зростає вагомість зайнятості населення. Це основний показник, який враховують при розробці та реалізації стратегій соціально-економічного розвитку країни. Проаналізуємо рівень зайнятості молоді в Україні. Інформацію представлено в таблиці 4.

Рівень зайнятості молодого населення України за 2012-2016 рр.

Показники	Роки				
	2012	2013	2014	2015	2016
Усе зайняте населення у віці 15-70 років, %	59,6	60,2	56,6	56,7	56,3
у тому числі молодь у віці:					
15-24	33,4	32,5	29,5	28,2	27,0
25-29	73,6	73,7	71,6	71,8	69,8
30-34	77,6	78,2	74,9	74,3	74,7
35-39	80,0	81,2	77,9	79,1	78,4
40-49	80,0	80,4	78,4	78,6	78,2
50-59	61,9	63,4	59,4	61,7	62,4
60-70	24,0	23,9	15,5	14,5	14,3

Джерело: [1; 3]

З таблиці 4 видно, що найменший рівень зайнятості спостерігається у віковій групі 15-24 роки (у 2016 році – 27%). В Україні за 2013-2016 рр. рівень зайнятості молоді у віці 15-24 років зменшився на 6,4 в.п, у віці 25-29 років – на 3,8 в.п., у віці 30-34 років – на 2,9 в.п. У 2016 р. порівняно з 2015 р. рівень зайнятості у вікових групах 15-24 років та 25-29 років зменшився на 1,2 в.п. та 2,0 в.п. відповідно, а у віковій групі 30-34 років цей показник збільшився на 0,4 в.п.

За даними таблиці 4 побудуємо графік (рис. 1).

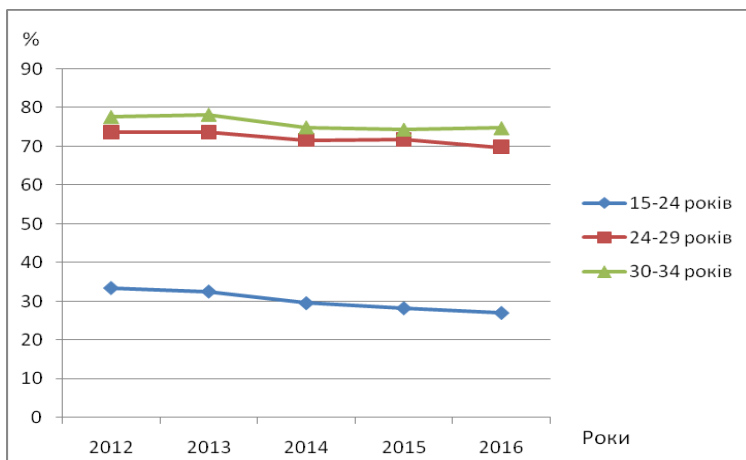

Рис.1. Рівень зайнятості населення України у віці 15-34 років за 2012-2016 рр.

Рис. 1 ще раз показує, що в Україні протягом аналізованого періоду спостерігалася тенденція до зниження рівня зайнятості молоді усіх вікових категорій.

Висновки. Проведений у роботі аналіз, а також аналіз літературних джерел, свідчить про існування значних проблем, пов'язаних з формуванням і розвитком ринку праці молоді в Україні. Для їх подолання необхідно здійснювати системні заходи [4; 5]: збереження і подальше формування кадрового потенціалу висококваліфікованих молодих спеціалістів для різних галузей економіки; соціальний захист і адаптація до умов економічного ризику непрацюючої молоді; зменшення масштабів пропозиції молоді робочої сили на ринку праці шляхом застосування гнучких форм зайнятості, заохочення її до самозайнятості; збільшення кількості молоді, яка навчається у середніх спеціальних навчальних закладах; стимулювання роботодавців до укладання угод з вищими навчальними закладами на підготовку спеціалістів; організація курсів додаткової спеціалізації та підвищення кваліфікації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Економічна активність населення України у 2015 році: [статистичний збірник] / Державна служба статистики України. – Київ, 2016. – 201 с.
2. Економічна активність населення України у 2016 : [статистичний збірник] / Державна служба статистики України. – Київ, 2017. – 23 т.
3. Ринок праці у 2016 році : [статистичний збірник] / Державна служба статистики України. – Київ, 2017. – 30 с.
4. Соціальні наслідки Євроінтеграції України. Ринок праці / І. Петрова. – Київ: FES Ukraine, 2012 – 20 с.
5. Молодь України: від освіти до праці: [монографія] / С. Оксамитна, О. Виноградов, Л. Малиш, Т. Марценюк. – Київ: ВПЦ НаУКМА, 2010. – 202 с.
6. Підгорний А. З. Статистичні методи в управлінні розвитком регіону : монографія // А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова, О. Г. Милашко та ін. – Одеса : ФОП Гуляєва В. М., 2016. – 218 с.
7. Ольвінська Ю. О. Роль розвитку малого бізнесу у реструктуризації регіонального ринку праці / Ю. О. Ольвінська // Социально-экономические аспекты промышленной политики. Управление трудовыми ресурсами: государство, регион, предприятие. – Донецк: ИЕП, 2006. – Т.2. – С. 345-350.